

183.

437

~~322~~

437

183

Palwe

Jummala kallid andid

targaste nink parrausfi pruki.

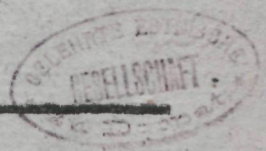
Saksa kelest Larto=ma keelde ärratõlkitu, rahwa tullus.

Kae 13 lehhe pääl: Mõtle n. t. f.

Lartun, 1834.

Teõkkitu J. C. Schönmanni man.

Der Druck wird unter den gewöhnlichen Bedingungen gestattet.
Dorpat, den 5. Mai 1833.

Staatsrath Friedrich Erdmann,
stellvertretender Präsident der Censur-Comität.

Kui tähhele pantas, et ütten ma-kottusfen ütš nakkaw többi henda tahhap wälja laotada, siš prugitas fige ennämbaste neid nouwo selle wasta, kumbe Jummal eest om näütnu, selle wäe perra, kumb neide sišfen om, et nemma arwitawa. Ne arste nink tohtre annawa sedda teda nink pannewa sedda ka tähhele.

Kun teake waimolikko asja ille peap walwma, nink näep ütte eestärrikko asja, kumb rikkup inimisše ihho nink henge ärra, nink temma olles sen makottusfen Jummal polest se tarbiš pantu, et ta sedda teda annas, nink selle eest mannišes, ent temma olles wait, nink lasšes sedda többe weerd wötta, siš wois tedda digušsega kui ütte suigwat nink holetu inimist karristada. Jummal ütley omman puhhan kirjjan: „Kui ma ütte ma päle möka to, nink se ma-rahwas wöttas ütte meest „henne seast, nink pannes tedda hennelle wahhimehes, nink temma näes sedda möka tullewat selle ma päle, nink puhhuš pašsunat, nink mannišes sedda rahwas. Nink se, ke kulep pašsunana hääld, nink ei wötta mannišust, nink möök tulley nink wöttap tedda ärra, selle werre süüd saap temma pä päle. Temma om kulnu sedda pašsuna hääld, nink ei olle mannišust wasta wötnu. Temma werresüüd om temma pääl. Eest olles temma mannišust wötnu, siš olles temma omma henge paštnu. Ent kui se wahhimees näep mööka tullewat, nink pašsuna sišse ei puhhu, nink se rahwas ei sa mitte mannišetuš, nink möök tulley, nink wöttap rahwa seast ütte henge ärra, siš woetas tedda kül ärra, temma illekohtu perrast, ent temma werd tahha ma wahhi mehhe käest nouda.“ Ne sönna, kumma Proweeti Esekielist omma illeškirjotetu 33 P. 2, 3, 4, 5 n. 6 w. näutwa eggäüttele, kui tömelelikult Jummal käšsep, kahjo eest mannišeda. Ke nüüd sliin se ma sišfen henne ümbre kaep, temma näep ütte suurt hulka rahwas, mes tallopoja saišusfen ma-wiljast

peap ellama. Neide ello nink läbbisaminne ei olle halwemb ehk waisemb, kui tõise ma-kottusfen, kun kõrraperrast nink hologna ellatas, sest Jummal om jagganu omma esfalikko heldusse perra eggale male omma jaggio, nisammute hõlpsat kui ka rasket ello. Üts ainus asfi om ennege üttele tähhele panneja inimisfel immelik, et se ma, kun ni paljo wilja tetta, siski saggede ei anna neile, kumma maad harriwa, päwalikko leiba. Paljo asju woiva sedda pudust tetta, ni kui halw ma, kumb wilja ei kanna; üts pudulinne ajastaig, kumb weidi wilja annap, kõrrata majapiddaminne, nink mu säratse asja. Üts asfi om ka, mes wilja ütten majapiddamisfen kasfinas teep, nink se om liig:wina prukminne. Ütte wakka wiljast saap üts pang ehk künne topi wina. Üttest wakkast woip iniminne ennamb kui kus kummend päiwa ellada, nink se annap temmale rammo, et temma woip idõd tetta, kun se wakka wiin talle rammo ei anna, kun ta tedda sögi alla ei wõtta, paljo ennamb temma rammo ärraraiskap, et ta rammota nink kõhhetus jääp. Mõnne asja läwa nüüd aja mõda üttes wäggewas harjotusfes nink ma:wisik. Ni hä kui se kül woip olla, et ristjatse, talgusse, saja:piddamisfe kauba:teggemisfe, matmisfe, wõride nink reisimisfe päle wina prukitas, nink om pea se ainus asfi, mes rahwale kostotamisfes om, nisammute moistap ka eggauts, et üttele sanitikesfe matmisfe man kats pangi wina kullutada, tõtteste asjanta olles, — mes temma perra jänu latse lainusfes peawa wõtma. Et meije maal kõrtse omma, se om kül eggale üttele te:käujile üts suur abbi säratse laggeda ma sisesen, kun ni weidi küllasid nink tallusid omma löida. Ent et ne kõrtse kottusse wäega halwaste prukitas, sest olles paljo kõnnelda. Ni olli eentõjus üts hä tutwa tallomees, ke üttele kõrtse lähheden elli, ke üttele tõise küllamehhega saggede kõrtse läts, saäl õddangult jutto ajama, su täüt wina wõtma, nink pipo tõmbama. Sesamma mees wõt siis perran mõnda tühja jutto:ajamist mõnda su täüt; kül temma selttimees tedda mannits; ent se olli asjanta. Se targemb läts kõddo, nink taht tedda kasa wõtta,

ent temma es lähhä mitte temmaga ütten. Koddominnemissee tee pääl olli ütš weikenne jöggi, nink ülle selle jõe, kumb ennege süggisfel nink kewajal jooft, olli ütš laud pantu. Kui nüüd temma ka taht koddoo minna, kun wäega pimmeda d ol- liwa, siš taht se moisiik kórtšimees tälle keddate kasa anda saats- jas; ent temma üttel, et temma kül tijas, mes ta tees, nink láts ütšinda koddoo pole. Kui ta nüüd ülle se lamwa piddi min- nema, siš kummaš temma, satte sišse, nink upput sedda wiš henda eššä ärra. Tšifel hommogul lóiti tedda siš kolu ollewat jöen. Kui tedda nüüd matteti, tulliwa mönne tallopoja kótko nink perran matmiš láts temma enne nimmetetu feltšimees Hants tšife tallopojaga teed möda eddesš, kenne nimmi Jaan olli. Perran mönda sammo waiklikkult káwwen üttel Hants:

Hants. Se waine! ni ákkitselt! No, tál om rahho!

Jaan. Kuis sa sedda mötlet?

H. Tál ei olle ennám selle ilmaga teggemiš, kun ennege hádda nink waiwa om.

J. Jah wiš, selle ilmaga om temma kül walmiš. Kas tšifega ka? Oh! kui ma temma waise henge pále mötle.

H. No, minkperrast siš! Kas taiwan ka weel om waiwa?

J. Taiwan — kui ta ennege saäl olles!

H. Mink perrast mitte? Eht selle perrast mitte, et ta mönnikórd wót ütte su táut wina?

J. Sa kónnelet wäega kergemelelikkult!

H. No ja, sa kónnelet jo ni, kui olles sutáut-wórtminne furma pat. Eggal innimissel om omma nórkus, üttel se, tšifel tšine. Muido kül olli temma ütš há, moisiik nink orjalik mees. Eggal üttel olli temma armas. Tál olli nüüd ennege sedda weikeš nórkuš, kumba kül kitta ei woi. Ent me olleme siški kíl pattatse nink jáme kíl pattatšis.

J. Se om kül tšifi, et me kíl pattatse olleme: ent kuis woi sa ütelda, et se pattanne taiwate peas tulles, ke dige omma pattu sišsen árrakolep?

H. Omma pattu sišsen kolep eggáuts inniminne árra, ke

ei kole kui üts pühha; nink pühha innimist ei olle mul weel teddake filmi ette tulnu. Kit innimise peawa puhkama: „Jummal olgo mulle pattatsele armolik, kui neil koolda tullep, nink ne fige ennambaste, kea ommast melest henda waas peawa.

J. Kas se waene mees ka ni puhkas?

H. Ma arwa sedda wistist.

J. Göbber, mul om sinno kergemeel kurbusest.

H. Nink mul om sinno wäljast pidinne waggauß eht pühha paistminne mele wasta. Ota sa, seni kui sul koolda tullep, nink sis woit sa sedda waist ärrakolut hukka moista, kui sul himmo weel om.

J. Hukkamoistminne ei olle minno asssi, ent temma surma perrast rahhule jada, sedda ei woi ma kül ni tetta, kui sinna, sest ma olle tedda armastanu.

H. No minkperrast sis mitte? Kui sa waine inniminne tedda ollet armastanu, sis om Jummal tedda weel ennamb armastanu: sest temma om tedda jo lonu; nink kui sa tedda ei tahha hukka moista, sis ei sa Jummal tedda weel paljo wähhemb hukka moistma, sest täl ei olle hääd meeld selle surmast, ke Jummalala wallato om, enge temma tahhap et pattanne peap ellama. Sedda om temma jo wandniisega kinnitanu.

J. Kül õige, kui pattane henda ümbrekänap, se saisp selgede saäl man. (Est. 33, 11.)

H. No mes sa ütlet! Henda ümbrekäanda!

J. Sest et temma omman pattun om kolu, sis ei woi ma sedda häste usku, kui ma tahhas.

H. Ütskõrd peame meije nüüd koolma, nink se armas Jummal ei sa mitte ennege selle filma pilkmise aja päle kaema, enge selle terwe ello päle.

J. Kas sis se ütte jodiko man parremb om, kui temma ots, kui temma lija jomisen kolep?

H. Jodik! nüüd sõinap se uhke wariseer!

Kui nüüd ka sinno nõrkusse pattu fige roppemba nimmega tahhetas nimmetada, sis peas se sinno wäega wiyhastama.

Mõnne pã woip ennege wãega weidi kanda, kas sís seperrast peap sãrãne seddamaid sama nimmitetus jodikus? Hãbbene henda, sinna uhke pinna-sundja! Ûlle ùlde ùttelda ei olle ka se mitte hã, koludest, kea henne eest ei woi ennãmb kosta, kurja kõnnelda. Janno perrast ùtte klaskesse tãut juwwa — armas Jummal! mes om sís se nõud ùts sãrãne suur kurri-tõ! Kas Jummal ei olle mitte jodawat wina nink wilja, kummast kanget joki tetta, ka lonu, et nemma inimisse sõand peasse rõmustama?

J. Ebbber, minna nãe kül, et sefinnanne kõnneleminne sinno wãega wihhastap. Se teep mulle melehaigust. Gest õt walikkult ùttelda, minna pelga, et ka sinna wõttat ùtskõrd omma kerget meeld wãega ilda kahhiseda.

H. Gest et ka minna mõnnikõrd hennele ùtte rõõmsat sõand jo, kas se ei olle tõist. sinna wagga mees? Minna palle sinno, ãrra olle mitte tarkemb, kui Sirak; ke ka jo ùttel: „Mes om ello ilma winata, temma om ka lodu inimiste rõmus.“ (Tark. Nam. 31 p. 32 nink 33 w.)

J. Ent temma ùtlep ka seddamaid enne sedda: Jodaw wiin om inimissele nida kui ello, kui sa tedda kassinaste joot (w. 31.) nink seddamaid pãle se: „Jodaw wiin om sõamele rõõm nink hengele hã meel, kui tedda õigel ajal kassinaste juwwas.“

H. No, ùtte pã kannap ennãmb kui tõise pã. Eggãuts peap teedma, kui paljo temma pã kannap. Nida te minna sedda, ja nida tahha minna sedda ka eddispãide tetta. Ilman om ilma seta hãdda nink waiwa kül; nink Jummalal ei olle wist se wasta middãke, et me hennesele mõnnikõrd ùtte rõõmsat tundi teme, ja omma murretamissi klaskesse man ãrraunnetame. Salomo ùtlep ka selgeste wãlja: Andke kanget joki sellele, ke om hukkaminne man, nink wina neile, kel sõame kurbust om. Et temma saap juwwa, nink unnetap omma waisust ãrra, ja omma waiwa pãle ennãmb ei mõtle. (Dppet. Sõnnu. 31 p. 6 — 7 — w.)

J. Se prukminne, kumba sinna sest kirja tunnistussest.

sin teet, ei olle mõnnesuggutse asja perräst mitte õige, ni kui sedda peä woip näütada, tõiste asja sean se läbbi, mes saggede kurjateggijide man sündi enne neide ärrahukkamist, (Matt. 27 p. 34 w.) nink weel sünnip; ommetike tahhat sa henda ütškõrd se targa Salomoni päle pohjandada, nink kohhalt weel selle asja süssen, kummast sinna parhilla kõnnelit, säs ärra unneta mitte ärra, mes temma, minno arwo perrä, omma ajalinne ello otsan, kui temma essi omma ildamba lihhalikko rõmu himmustusse pahha asjade läbbi üttes mannitsemisse eenkojus kigile innimistille om sanu, omman sedda wisi nimmetetu juttus se ramatun ütlep: Parremb om leinamisse kotta minna, kui jodo kotta minna; parremb om melehaigus kui naarminne, sest kurwa nõo man om sõamel hä luggu. Targade südda om leinamisse koan; ent halpide südda om rõmo koan (Juttusse R. 7 p. 3 — 5 w. Ommete immetelle ma ülleülde, et sa omma himmo eest, ni holega kostat pühha kirja päle henda pohjanden.

H. Mes perräst? Mes peap kül teile waggadele muud wasta pantama? Teije tullete ommetike ikkes essi warsti omma armsa pibli-ramatuga kui teije ütte waißt innimist tahhate hukka moista.

J. No sinna ei sa ommete tõõmelega tahtma kinnitada, et se pibli-ramat neid innimissi, kea siin ma pääl ello otsani jomist wäega armastawa, tullewatsen ellun õnsas kittedas? Lasse meid üttes silma-pilkmisses-ajas neid pühha kirja tunnistusse mahhajätta, nink kosta mulle eddimält ütte tõise küssemisse päle: Kas sa usfut waest, et se inniminne, ke ma pääl omma kige surembat rõmu om otsnu kange jogide süssen, ke ommale himmole tullewatsen ilman saap-täutmist löidma?

H. Ei kül sedda mitte; ent temma ei sa neid säs ke mitte otsma, ei sa ke neid temmal waja ollema, sest et temmal parrembat rõmu saap sama.

J. Parrembat rõmu? — nink kust peap säs tälle üttes-kõrraga surman ennege se mõtte selle parremba rõmu päle tullesma, kumb koggoniste tõine suggune saap ollema?

H. No fest, et temma surman ka üttelissti omma ihhuga fedda himmo figi ilmlikko römu perra mahha pannep.

J. Söbber, kui sul ka sesisfen bigust olles, sis es olles weel ikkes mitte tarbis, et se eddimanne peas fest tullemä.

Ent sinna essit wist essi se sisfen. Kas ei olle mitte tuh hat een-koju nätta, et innimisfe mönda pattu ei woi mitte en nämb ihhuga tetta, kenne heng ommete weel sure ihhaldamisfega neide perra pallap, nink ka saggede kaibawa, et tedda ennämb ei woi ärratäuta. Kui se heng sis ellun omme portlikko himmu, kumma temmal omma, hääst melest ärra ei heida hennesest: sis ei woi se surm neid temmast töttelikult mitte ütte körraga ärrawötta. Mötte seperrast henne man, kui önnetu ei peas mitte jo selle asja perrast ütse liga-jogi-sullanne henda töisen ellun tundma ollewat, ke omma fige armsambat himmo, kumb temmaga om ütten sinna ärralännu, ei woi ennämb täuta! Sedda om jo nätta, kuiss säratse innimisfe söamega luggu om, kui temma siin ma pääl saap sunnitus, ütseörd ka ütte lühhi kesse aja päle ilma winajomisfeta ollema. Kas temma om kül eale röömfa särätšin kottusšin nink seltsiusšin, kun fige tullolis kumbist nink fige kallimbist aja-wiitmisfe asjast pudust ei olle, ent kül fest pudust om, et ta omma himmo, kumb temmal om, ei woi mitte täuta?

H. (Jääp waike töö-melelikku näoga.)

J. Minna näe, sinna nakkat perra mötlema. Se rö mustap minno! Ent sul om weel ennämb perra möttelda: se om, kas lija-jomisfe himmo ka mitte ülle-ülde ärra ei rikku fedda terwet innimisfe lomu, ihhu nink henge polest, (kui inni minne ammak omma surma tunnini temma armastajas jääp) et ta ösfast ennege seperrast Jummalä mele-pahhandust nink wiha innimisfele sadap; ent ösfast ka tedda henda koggoniste kölbmattas teep taiwa önsusfest ösfa wötta, kui fedda tälle ka töttelikult peas ängatama?

H. Meije olleme könnelemisfen wäega surnwähhe lännu. Minno aig sunnip minno tedda polikulle jätta.

J. Minne itkes, söbber; minna loda, sinna peat jälle tulles!

Edine kōnneleminne.

H. Sinno perramätsse sönna, söbber, kumbe minna ei woi ärraunnetada, weawa minno jälle sinno mannu.

J. Märsätsse olliva nemma?

H. Sinna ütli; „Lija jomise himmo rikkup ärra innimist ihhu nink henge polest, sadap temmale seperrast Jummalala di get melepahhandust ja wihha, nink teep tedda kōlbmattas, taiwa önsusfest ösö wötta.“

J. Se om töist, sedda ütli minna.

H. Ent minno melest näis se ollewat wäega paljo ütledu. Minna tija ka kül, et jo mönni omma jogi läbbi om omma termüst ärrakaotanu; ent ei ommetike kük mitte; mönne sawa ka weel se man wäega wannas. Nemma omma tedda nida eht lijaste pruknu, wai om neide sissen jo middäke muud olnu, mes neide ihho om többe allutses tennu. Ent kui ka töttelikult se jominne ihhule kahjolit olles, sis ei tulle fest weel mitte, et temma ka henge ärrarikkus. Jääp ennege se terwes nink ilma kahjota, sis ussu minna et selle pärsäja sissen es olles üt teke hädda, nink se inniminne es olles mitte Jummalale melepahhandusfes, ei ka taiwa önsusfele kōlbmatta.

J. Minna kule römuga, et sa täamba paljo rahholik kumbaste nink targembaste kōnnelet, kui hilda aja eest; seperrast tahha minna fige sinno wasta-pajatamiste päle kosta, ni kui minna sedda eale moista. Se saap kül üt te weidikest pikkemat ärraselletamist noudma, nink minna pea sinno seperrast enne pallesma, et sa tahhas kannatalikkult laske minno kük ärra kōnnelda.

H. Sedda towota minna sulle hä melega.

J. Sis kule nüüd! — Mes eddimält sedda nimmetetu jomise ilm-kahjota ollemist puttup ihhu perrast, sis tijat sinna jo kül, kuis rasse nink ärra wärsitetu kük sinno luliikmesse omma,

Kui sinna (wõtta sedda mitte pahhast) ommaft joobnu ollemis-
seft jälle kaines saat; kuitao sinno näggo ärrä-kahmetet om,
kuitao sinno silma uimatse, kuitao kii sinno ello rammo woi-
mato nink tuima omma, kuitao sinno koggona olleminne ärrä-
tūdinu nink kōlbmata om kigile kōrraperrälisē tōle! Nink siš
tunnistat jo sinna ka ešš, et se liigprugminne kōl ikkes surem-
bat hādada woip tetta nink ka tōttestē teep. Ent jogi armast-
tamisfel om ennege selle lijapruukmisfega teggemist! — Kas se
ei sada nüüd mitte näggemisē perra, kōrd kōrrast mōnne sug-
gutsid haigusš, nida kui seedmisfē:riištā ärraristikist, lu-liikmisē
wārrisemist, penni-tōbbe, weetōbbe, jouwo ärrākāotamist nink
saggede äkkitset surma? Kas seperrast woip kōl moistlikkul wi-
sil jogi armastamist pidada üttes ilm-kah^lota asjas ihhule?

Ent sinna mõtlit weel, et se läbbi es saas ommete se heng,
se om: Innimisē waim nink südda ärrarikkotus! Oh, kuis
eššit sinna se sišsen wāega, waine sōbber! Kas se ei olle mitte
henge ärrarikkminne, kui se inniminne otse kui ütš nōrga ehk
hulla:melelinne kii omma moistust ärrākāotap; kui temma neist
kige kallimbist asjist, kumma meije suggu selle moistmatta ella:
ja ūlle tōstawa, risutus saap, minna ūtle, seft moistusēseft, mele-
wallast, selle tōisfē auwo nink hāū tundmisēseft, kigist kallim-
bist tundmisist ūlle-ūlde, eššārralde sōame ūllendamisēseft Jum-
mala pole wagga perramōtlemisšsin, palwusšsin nink tenno-and-
misšsin; kui temma sōame-tundminne ikkes ennāmb lāt tuimem-
baš nink kōwwembaš; kui temma se wasta weel kige suggutse
tōisfē kurja himmude melewalda antas, eššārralikkult alwa
lihha-himmule; kige rummalamba kōrtusfēle; selle teotusfē-him-
mule, kumb ka Jummalat nink kii mes pūhha om, wōttap teo-
tada; rija nink taplusfē-himmule, kust ni paljo tūlli, saggede
werre wallamisfega tullewa; wihha wainule, kārreda wihha-
melele, kumb rōdwmisfēle lāt; hirmsa sōame kangusfēle, ūlle-ūlde
kige omme kaas-lomade, innimiste nink tōppride wasta?

Ent nüüd kūsē minna sinnult: Kas ne nink mōnne tōise
asja, ni kui mōnne jodikude man ütš wāega alw henne al-

landaminne fallaja sđamega, ehk ütš hellik heldus, ent ilma moistusfetta nink tige digusse nink kotho wasta, ei tulle mitte sest jogi armastamisest? Kas sedda ei ütle ka mitte pühha-kirri, kumma päle sinna ilda aja eest ommetike henda essi toetasit, mitma kottusšin? (Hos. 4 p. 11 w. Habak. 2 p. 5 w. Esaja 5 p. 11 — 1 w. Dpp. Sönn. 20 p. 1 31 p. 4 5. Sirak. R. 19 p., 2. 31 p. 30. 36 — 38. Eph. 5, 18.

H. Minna ei woi sedda koggoniste fallada; ent se ei olle ommete ikkes mitte ni suur!

J. Se wimänne om kül töisi; ent mõnnel wiisl omma nemma sedda ikkes. Nink kes woip ehk tahhap se eest kae-meh; hes henda heita kelleke, ke selle himmule henda ütškörd ärra-annap, et temma man sesinanne ärrarikminne ihho nink henge polest ei sa mitte körd kōrrast ülli wäega sures minnema?

Kas se ei olle mitte päiwa walgen, kuitao sesinanne himmo essiarralde kahjolik om ülle ülde seperrast, et temma ni pea ihhaldusfes saap; kuitao sis se ussinaste weerd wōttap, kui talle kangeste wasta ei panta?

Ent ütš säräne ei tunne ommete essi mitte seddasinnast häddalisk luggu, kumb temma saiususel om!

J. Sōbber, kui sul ka sega, mes sa selle wasta ütlet, tawweste digust olles, sis es saas se ommete ütšinda mitte mid; dāke se asja sissen mudutama. Lasse hennele ennege kosta!

Omman joobnu ollemisfen ei tunne temma joht silma pilk; misfel mitte omma hädda, ent sedda ennāmb tunnewa töise moistlikko, ošsa-wōtja, essi-ārralde temma ommatse; nink latšile nink kergemeleliste innimistille saap temma, ni kui tutwa om, Zummal parrago! — saggede narus. Ent ka temma — sedda ei sa sinna mitte woima fallada — tunnep kül omma häddalisk põlwe, kui temma jälle kaines om sanu. Se, ke omma meles haigust ehk omma murretamissi tahhap ärra ajada se läbbi, et ta omma pääd täüs joop, ei sa ommetike mitte sedda sama, mes ta himmustap, enge saap perrast weel sedda kurjembiste sest kinni woetus, nink nesinnatse tundmisše, kumma meld pah;

handawa ja ikkes taggassî tullewa, sawa üttes asjas ennâmb, et ta ikkes pâle wasfeste omma harrinu, ðnnetu kostotamisfe asja man abbi otsip, ilma tõðmelega sedda kawatseda, kuitao temma ðkwa_ se lãbbi eddimãlt kũl lige ennãmbeste essî henda, ent perrast ka ommatsid pohjato hãdda nink hukkasamisfe sisse sadap. — Minna pea teggema, mo sõbber, et sa sedda perra; mest asja essî:ãrralikkult tãhhele pannet, kui meije nõud Jummal parrago! — sest egga:pãiwãtsfest kurjast tõðst kõnneleme, kumb ihhu nink henge ãrra hukkap.

H. Minna tija kũl, mes sa tahhat ütelda; ent kõnnele eddesõ, — minna kule.

J. Mõtle ennege neide abbi:kasade arwota sõame puhkamisfe nink silmapisjaride pâle, kenne mehhe jodiku omma; kui nemma nõewa:kuitao kũ hõlekandminne, kũ tõrraperralinne olõ leminne, kũ tõ:teggeminne nink tallele panneminne hukka läh:hãwa, kũ ðnnistus neide ja neide maja piddamisfe mant ãrra:lahkup; (Õppet. Son. 21 p. 17 w. Sir 19 p. 1 w.) kuitao temma mees, ke tuim om selle ðnnetusfe wasfa, kumb sõand katski:leikap, ennege omma kurja himmu perra lãt, nink hãbbi hãu pâle, ja hãdda hãdda pâle koormap!

Mõtle siss ka se pâle, kuitao temma omma latsi üttel armotul wisil hukka sadap; Ah, sest jomisfest tullep saggede se lige hirmsamb asõ; sest temma kaswatap pâle kurjust, tiggedust nink lige suggust hãdda, tullewa põlwe rahwale, nink kui selle esõ lu:kõndi hawwan saggede omma jo ammoge ãrramãd:dãnu, teep sesinnanne ðnnetus temma perrajãnu lãsjale weel kurbust, kumb tedda ãrrasõõp. Jah, mãratsid needmisõ ei olle mitte jo mõnnikõrd neist hukka sadetu latsist hawwa were pããl omme esõade õlle wãlja pajatetu, et nemma omma jogi armastamisfe man neide kaswatamisfe nink õllespiddamisfe eest ei olle mitte hõold kandnu, enge neid weel esõ mõnne suggutside kurja asjade pole omma saatnu!

Oh, kui kawwette ei taggane õts sõrãne inniminne mitte ãrra ka ommast kallist ello:aja:prukmisfest, kumb tãlle om sõetu!

Temma pididi ommile ollema eenfojus, juhatajas, trööstjas nink nouwo:andjas, ja ilmale ülle:ülde õnnistusjes, nink selle as femelle saap temma neile koormas ja waiwas, pahhandusjes ja õnnetusjes; ehk saiap sääl, kui ütš kuim, ilma sugguta pu! Mõtle ommete, mes peas ilmast sama, kui temma särätside kurja-teggijidega olles täüdetu! Mes peas temmast tõttelikult sama, kui sesinnane kurjus kui ütš wee:wo henda its ennāmb wälja laotap! Kas se sulle nüüd ikles weel ni om, sedda samma üttes weikesjes ilmsüta nõrkusjes nimmetada, nink tedda selle nimmega wabbandada? Kas sa tunnet kül, kuitao se inniminne sedda pattu, kumba temma ütškõrd armastap tige ennāmbāste paimendap?

H. (Lõõp omme filmi mahha nink jääp waiki).

J. Ent mõtle ka weel se ülle perra, sõbber, kui rassedaaste ütš säräne inniminne, ni kui sulle nüüd esši hennesest om tuts wa, ei te mitte ütšinda pattu esši henne nink omma tõiste kaas:innimiste wasta, enge ka tige ennāmbāste Jummal, omma loja, nink Kristusse omma lunastaja wasta, kenne nimme perra temma risti:innimisjes om nimmetetu!

Lassee meid nüüd ütškõrd pühha kirja päle taggašši tulla!

Kas sinna ei olle eale omman noren põlwen neid Jummal la kāsku opnu, kumma risti:innimisjele kangeste päle pannema, ni kui ülle:ülde ütte wagga pühha ello:käuki, nidade esši:arraslikult ütte kainet ollemist, nink parralikko prukmist neide sõti nink joki asjade polest, kumma meile lojast omma antu meije ihhu üllespiddamisje nink kōstotusje tarbis?

H. Opnu ehk olle minna neid kül enne; ent nüüd ei olle nemma mul mitte ennāmb melen.

J. Ma ussu sedda kül hā:melega; Jummal parrago! pal jodel lāt se nidade, esšiārralde, kui nemma perrast pühha kirja luggemist nink kerrikutte käumist kōhalt mahha jättawa. Las se sis hennele nüüd monnida särätsid pühha kirja tunnistusši meelde algatada!

I Petr. I p. 15 w. „Se pühha perra, te teid om kutsnu,

ja pühha om, sage ka teije eßi figen omman täügin püh-
häs!"

1 Kor. 6 p. 19 — 20 w. Es teije tija, et teije ihho om
pühha waimo terk? Zeije ollete kallide ärra ofsetu; seperrast
titte säs Jummal omman ihhun, nink omman waimun, kumma
omma Jummalä pärält.

Röm. 13, 12 n. 13 w. „Käügem ausalikkult (se om: wisi
perrast nink illufaste) ei mitte lijan sögin nink jogin, ei mitte
pordo-nulgan nink türakusfen. Äрге tekke omma lihha kässemist
himmustamisfes (se om: et lihha himmo sest tößsewa"). Luk.
Ew. 21 p. 34 w. „Hoidke henda, et teije söame ei sa koorma-
tus lija sögi nink lija jogiga!"

1 Kor. 10 p. 31 w. „Kui teije nüüd söde ehk jode, ehk
mes teije eale tede, säs tekke kii Jummalä auwus!"

2 Petr 1 p. 5 — 6 w. „Olge nüüd se päle kige ussi-
namba, nink näutke ülles omman ussun parrast!"

Ew. 5 p. 18 w. „Äрге joge henda täüs wina, kummas-
tigge ello tößsep, enge sage täüs waimo!"

Mötle nüüd, kas se ristii-inniminne (ristii-innimisfest künne-
leme meije siin, nink ütš ristii-inniminne tahhat jo ka sinna olla)
ke henda lija jogi kurjussele, kumb eßi hennesest jo häüto nink
kahjoliik om, ärra-annap, mitte ka sega neide kulutetu Jumma-
la nink omma Dnisteggia käsude ülle ei astu; Kas temma mitte
sega ökwa Jesusse Kristusse rasse kannatamisese nink koolmisese
suurt kaswu ei eßita — ke sinna läts, et ta innimissti figest
patlikko ollemisfest nink ellokäügist ärralunnastas; Kas temma
mitte wimate sedda ärra ei teota nink ärra ei häbbista, kedda
temma kui omma lojat, lunastajat, eßandat peas auwustama
nink üllendama? Kas nidade ei olle temma süüd mitte kigelt
poolt selge nink töttelikkult suur? Nink ommetike es peas üt-
tel säratsel, kui temma ka ello aig selle kurjusse sisse-jääs, sin-
no arwust töisen ellun mitte peljada ollema Jummalä mele
pahhandust nink nuhtlust, — ehk kuitao pühha kirri sest sagge-
de ütelp — Jummalä wihsast. Nink temma peas ommetike,

ilma seta, et temma sissese-piddine om raisko lännu, taiwade römude samisfele köblit ollema?

Sinna näütsit ka ilda aja eest sedda mõttet: Jummal ol-
les armolik, nink es saas seperrast mitte inimist kangeste sund-
ma — Armolik om temma, se om tõtte, nink om sedda lige
selgembide illes-näütnu omma poja lähhatamisfe läbbi; ent är-
ra unneta ka mitte ärra, et temma ka üttelisfi pühha ja dige
om! Kule ommetike jälle, mes pühha kirri selle sinnatse asja
perrast ütlep, nink wõtta sedda digede sdamette!

Up. tegg. 17 p. 31 w. „Jummal om ütte päiwa säädnu,
Jummal temma sedda ilma saap sundma digusfen.“

2 Kor. 5 p. 10 w. „Eggaüts peap sama tassotus, nida
kui temma ihhun om tennu, olgo hä ehk kurri.“

Rom. 2 p. 6. 8. 9. w. Jummal saap eggaüttele andma
temma tõ perra: neile kea tõttet ei kule, waino nink wiha; ohto
nink hädda ille lige inimisfe henge, kea kurja tewa!

2 Tessal; 1 p. 8 — 9 w. Ne, kea meije Jssanda Jesusse
Kristusse armo:oppust ei kule sawa sundusfes kannatama igga-
west hukkatust, Jssanda palgest nink temma wäe auwustussest!“

Matt. Ew. 25 p. 41 w. Taahe ärra minnust, teije ärra-
wannotu se iggawetse tulle sisse, kumb walmistetu om kuratile
nink temma englile! w. 46. „Nink nemma sawa iggawetse
wallo sisse minnema.“ Matt. Ew. 13 p. 41 — 42. Nink ne
engli sawa temma rikkussest kokko koggoma kii pahhandust, nink
kea illekohhut tewa, nink sawa neid tulle ahjo sisse heitma:
sää! saap ollema hundamine nink hammaste karriseminne.“

H. Kas se kii peas ollema tõttelikult ni tõd-meeliste
wõtta? Nemma omma jo ennege eenfojo!

J. Sinna mõtlet sis weel ikkes, Jummal sönna heid as-
dt setui nalja, wai tahhap Jummal ennege ehk sedda pattast
ilma häddata hirmutada?

Tõttelikult, se om temma tõd-melele, ni kui temma tõssi-
dusfele koggona wasta. Mõnda om kii ette-tähendamisfe wiisil
wõtta ent ei kii mitte kii! Ent kas sis ette-tähendamisfe sis-

fen ei olle mitte üttele selgust nink üttele tõisidust? Kas woiwa sis küt essi-arralde ne asja, kumma tulleswa ello päle läh-häwa, kohhalt ilma ette-tähendamiseta arrafelletetus sada? Kas ei olle mitte ülle-ülde õkwa pühha kirja nink essi-arralde meije Jhsanda Jesusse een-kirjade nink tähendamisse sõnnu sis-fen neid tige sūw-wāmbid nink tige sallajambi tõisidusst löida? — Neide ülle peap ennege sama perra mõtteldus. —

Seperrast üttel Jesus ni saggede säratside asjade man: „Kel kõrwa omma kuulda, se kuulge.“ — (Matt. 13 p. 43 w.)

H. No sis ei tähenda ommetike ne ähwārdamisse sõnna mitte ennege neid lija-jogi sõppru; enge õkwa neid, kea, ni kui ka üteldas, kurja, ülle kohhut tewa; nidade sis: neid riisjid nink rōõwliid, kuitao minna ka ilda aja eest ütli.

J. Sõbber, se teep mulle sūw-waste haiget, et ma pea nāggema, kuitao sinna itkes pūw-wat henda kõrwale kända. Kes salgap et ka neile saap üttele-suggune õnnetus johtuma? Siin om tigišt se kõnne, tigišt kurja-teggijist, tigišt pahhandus-sist; tigišt kumma ei tule omma esä tahtmist, ke taiwan om, nink Jesusse Kristusse armo-oppust. — Ent kas ne jodiko ei te mitte middake kurja? Kas nemma ei tõsta mitte pahhandust üles? Kas sa ollet jo arra-unnetanu, mes meije olleme kõnnel-nu neist arra-ritlikkuist asjist, kumma selle kurja-teo läbbi tulleswa? Kas nemma ei olle ka mitte sõnna-kuulmatta Jum-mala nink Kristusse wasta? Sedda olle ma joh sulle ni sel-geste arra-selletanu. Nink sensinnatsen arra tagganemissen Jum-mala käsust, ja temma asjist, kumma õnnistust saatwa, om essi-arralde ka sellesinnatse pattu olleminne ja eggäutte tõise pattu pohhi, kui temmäl ka wāhhemb, ehk mitte middake kahjo polest es olles, wai parremb wäljalt-poolt näütas henda ollewat.

Seperrast sūnniwa ne sõnna ni häste neide jodikide, kui tige muide jād-wā pattatside päle. Ent minna tahha sinno weel mõnde tõise päle weddada, kummin essi-arralde neile hukkamoi-st mist tõisen ellun kulutetas, ehk kummin neid ommetike selle asja polest essi-arralikkult kurja-teggijidega tokko-pantas.

Meije kõnnelime enne Jesuſſe tähhendamisse sõnnust. Kas sulle ei tulle mitte üks neist meelde, kumb wäega tutwa om, nink sija õkwa sünnip?

H. Sinna arwat kül sedda sest rikkast mehhest?

J. Kuis sis! Kas se ei olle tõisi, temmast same meije ütte diget eenkirja lige suggutsist inimist, ei mitte ennege üt finda neist rikkast, kea selle perra ei nduwa, mes tõisen ilman om, nink siin ma pääal ennege ilmlikko rõmu otsiwa? Se rik- kas mees elli eggapäiwa rõmun nink torredaste (Lut. Ev. 16 p. 19 w.) Nink måråne olli temma põlw perrast ajalist surma? Dh üks ülli wäega hallelit nink armeto! — Ent nida ei olle mitte ütfinda temmaga se luggu olnu; nida saap se luggu, nõu- tap Jesus — lige neidega ollema ütõkõrd, kea rikka mehhele saar- natse omma. Nemma sawa henda tik naggema lahutetu ollewat taiwa rõmude tundmissesst. Seddasamma tunnistawa ne kall- sõnna: 1 Kor. 6 p. 9 — 10 w. Urge essige mitte, portja, ei ka wäär-jummala palleja, ei ka abbirello-rikja, ei ka pehmedä, ei ka meeste-piddaja, ei ka warga, ei ka ahne, ei ka laitja, ei ka riisja, ei sa mitte Jummal rikust perråndama!"

Sega sünnip Kal. 5. p. 19 wersist 21 wersini täwweste kofko.

Nink wimåte ütlep Pawel: (Wilipp 3 p. 19) et neide ots saap ollema hukkaminnemine, kel tõt siin ma pääal Jummal om, kel ilmlikko mõtte omma. — Temma ütlep sedda ikmissega, (w. 18.) nink kes es tahhas mitte temmaga ikke? Kes mitte lige ennåmbide essi henne ülle, kui temma weel selle himmu õnneto orri om? — Kes mitte tõiste ülle, kui temma, pattu orjussest essi pri, kui üks dige inimiste armastaja, ni paljo nåep selle te pääal rühkwat omma hukatusse pole? Sest tõttelikkult, ussu minno, sõbber, — ei meije woi mitte hirmsaste kül, ka selle lige parremba waimo wäega neide õnnetuide hädda hennesille ette- panna, kui meije ka ütfinda neide saiusse päle tahhasse kaeda, kumb täüs om neid himmu nink ihhaldussi, kumma täütmattas omma jånu, täüs sõjat sõame wallo omma pattu perrast, nink

wäega illast kahhisemist, weel tõiste kurwastusdega ütten koor, kumma suurt waiwa tewa, kumbe ollemist meije nüüd weel ei tunne; — ehk selle hulka päle, kumman nemma — lahbutetu Jummalast nink tigišt õnsišt taiwan — ikkes päle ennege tõiste huttasmoissetuide nink kurja koon omma, nink kumb tõtteste mõnnesuggutsel wišil ešši omma hädäda weel rohkembas teggema peap nink saap: ehk selle koggona pudusse päle, tige suggutse trööšt misse nink wähhändamisse polešt selle silma pillmisše ajas, ni kui eggäutte rõmustawa lotusse polešt ütte tulleswatse õnnelis kumba aja päle — ehk wimate neide kannatusše päle, kumma tõttelikkult iggaweste püssiwa. Olgo siš ka sellekinnatše õnnesusse olleminne ni mõnnesuggune, kui temma tahhap, et üttel hõlpsamb põlw om kui tõisel — (Matt. Ew. 11 p 20 — 24 w. Luk. Ew. 12 p. 47 — 48 w.): se tige hõlpsamb saigus saap hirmus kül ollema! Sen saigusšen saas neile tigiše õnnes ollema, koggona ärrakautetus sada, nink nemma ešši sawa sedda himmustama, ent ilma asjanta! (Jan. awa. 6 16 — 17 w.)

Kae, tige neide tõisiduste pole sadap meid Jummal ešši, te ussutaw nink tõttelik om, neide nimmetetu pühha kirja sõnnu läbbi. Kuis om se man sinno sßame luggu, kui sa, neid henne päle prutiden, neide ülle ide-melega perramõtet?

H. Minna pea henne häüs sulle ülles tunnistama, et ma seddawisi eale ei olle mitte se ülle mõttelnu; ent nüüd nakkap mul kül jälletus päle tullesma.

J. Ah, kuis himmusta minna sedda wäega! — Kas sul om weel melen, kuitao minna weel ilda aja cest omma murretamisš sinno perrast, eš woi mitte ütlematta jätta?

Sest et sinna seni ajani se man, kui sa iggawetse aja päle mõtlik, pelgikkus eš sa, jah, et sinna ka sella waise M. äkkitse surma perrast, kummašt sulle ootmatta teedmist anti, kennega sinna (sedda tija minna) saggede koon ollet olnu, mitte ei olle ligotetus sanu; sedda omma sinno kõnne mulle wäega selgede tutta andnu! Minna peas sedda õtse immes pannema, kui sinna mitte mõnnikõrd jo ni kawwette eš olles lännu, sedda nou-

wo nõtta, et ille-ülde es olles Jummalat, ei ka iggawest aiga, ei ka illeestõsemist, ei ka kohhut.

Sedda ei mõtle minna nüüd mitte esõ-arralde neist joobnu ollemisse silma-pilkmissse ajust nink tunnidesst; sest kui süm-wähhe siš se innimine ka selle asja polest wois sabbada, se ille olle minna jo enne kõnnelnu; enge minna mõtle sedda, ille-ülde kaine ollemisse põlwen. Minna tunne ka innimissi, kea sedda püüdwa henne melest mõttelda, nink hennesile saggede kunstlikkult kül kige suggutside asjade läbbi ütte tawwelikko umbuusu ollemist ehk saiusust tewa, seperrast, et nemma sedda perramast asja, kumb kinnipeap, woise katški kisku nink mahha-wisfada, kumb neid kelap, neide lihha himmu tawwaste tautu. Ka pibli-ramat kõnnelep säratsist (Mat. Ew. 22 p. 23 w. Apost. tegg. 23 p. 8 w.) „Eõgem nink jogem, sest hominen koleme arra.“ (Esa. 22 p. 13 w. I Kor. 15 p 32 w.) Ne omma neide arrawallitsetu oppetusse-sõnna.

H. Ah sõbber, ma ei woi sulle sedda mitte sallada, minna olle mõnnikõrd temmale lähhüden kül olnu. Sest minno tutwide sean omma mõnne, kea sedda tõtteste usfuma, nink saggede sedda waiwa omma henne päle wõtnu, kui meije üttenkoon lustilisse ollime, minno ka sella mõtte pole kihhotada, nink siš tust minna kül mõnnikõrd sallajalt henne sišsen esõ sedda soudmist, et neil wois digust olla: ent idisel ajal tulli mulle hirm päle selle mõtte perrast.

J. Sääät näet sinna esõ ommast tundwisest, kui suur nink tõttelik selle Apostli mannisus om sensinnatsen kirjotetu kottusfen (I Kor. 15, 32) „Ärge esõige; kurja kõnne rikwa ärra häid kombid, wirgoge digede illes, nink ärge tekke pattu; sest mõnne ei olle Jummalat tundmist.“ — Nink se eesmäanne Dawidi laul ütley: „Wäega õnnis om se, ke ei istu pilkjide järge pääl.“ Ah, kui sedda ka meie päiwil kigelt poolt saas sõamette woetus, nink sedda mõda tettus! Kui ommetike ne nore ealisse saasfe säratside feltside cest manisfedus, nink henda man-

nitseda lassefe! Sest tõttelikkult, neist tullep sageda wälja se õnnetu umbušt nint se ussu-naarminne.

Müüd sõbber, tenna sinna Jummalat, et ka sinna ei olle mitte selle alwa umbušsu, nint temmaga selle tige sūw-wamba hukka-saatmisše sūw-wiušse sišse wajjonu! Sest ni hull nint me-
leto kui temma ka om, ni kui Dawid jo ütley (14 P. 1 w.) siš peat sa ommete, kui temmale sest ärrarikkotu sõamest, sinno omma tunnistušse perrä, ni kangeste saap kõnnetus, omman hoitmisšen se eest diguššega tundma Jummalat armo nint tem-
ma waimo karristušse üllešnütmisše.

H. Jah tõttelikkult, sedda tunne minna kül!

J. Ent tunne ka tõiselt poolt, et sinno ušt Jummalat sišse, kumb sul seni ajani om olnu, sinno üttele-piddine mõtle-
minne temma hallestusšest, meije kui nõrga innimeshe wasta; sinno wišš, pühha kirja ärramoista, nint tedda ütfinda säääl pru-
ti, kun ehk temma sõnna sinno armsid himmo nähtwa hällitse-
da; et wimate ka sinno mele moistušse, kumma sinno melest näišš hā ollewat, ent õkwa meletu nint moišmatta omma: in-
nimisše lomu säädmisšest nint tullewatse ello luust selle maitse
elloga; — et se küt sinno om üttele kottušse päle winu, kumb
sugguke kindmā ei olle, kummaga sinna egga silmapilt wälja-
pajatamatta hādda sūw-wiušse sišse wois sabbada! nint kum-
ma päält sinna ei woi mitte rutto kül ärraminna! Minna ei
fa ka kül mitte eššima, kui ma üttele, et sa ilma seta, ni paljo
kui sul woimalik olli, ikkes päle omma ilmsalgamatta patlikko
himmo man ommetike hāü nint kahjo peljo perrast wäljast poolt
henda mõnel wišil taggast püüdist hoita, et sinna ka waišile
mõnda hāäd teggit, ehk henda muido waest tullulikkus teggit,
— et se mõtte sinno julges teggi, sinna olles ommete paljust
parremb, kui paljo tõisi, ešš-ärralde kui ne dige jodiko, tedda
sinna ka kül üttele kõrkusšega ärrapõllit, ehk kenne ülle sinna ka
sagede saat ollema nägotanu. Kas se eš olle mitte seddawisi?

H. Sa ei ešš mitte; sedda-wišt olli se tõtteste.

J. Ent kuis, kui sinna, — ni kui se ommetike tõiste ette

om tulnu — Henda nüüd ka ütš:fordd ommist himmudest lastnu sinna weddada, et sa henda nüüd foggoniste täüs jdijet, nint seddawissi häüs salt: kas sul sis middäke ennamb es tulle meelde?

H. Käl itš häbbenešš ma henda weidikenne: ent minna wabbandašš henda ešš henne nint tdište man sega, et nisuggust minno man ommetike ütš:fordd ennege, eht arwaste om sündinu, nint se päle ešš:ärralikkun ajan, waest wasla päiwal eht lada: ajal: — et tdištil ei olle se parrembide lännu, nint minna dšwa ennege tdišist olle sanu ärraeshitetuš, nint ni sug: gust muud.

J. No, ent kui nüüd ka se kis weel kül es olles; kui sinno šbame:teedminne ommete ütš:fordd sai ülles:ärratetus: kuis püüd: šit sa sis kül henda waest waitištada?

H. Minna tahha sulle ennege dšwa ülleštunnistada, fest meš arwitap se salgaminne? Minna püüdš henda ennege jah: hotelleda, nint teggi sedda saggede nida, ni kui sa ešš jo enne ollet nännu.

J. Kas sa es wdotta waest ka mitte ütte tdiše ašja man abbi otš, kui sa sedda es sa, eht kui sinno karsitus weerd wd? —

H. Ka sedda teggi ma! Minna wdtti šš omma palwusše eht laulo:ramatud kätte, luggesš hennele ütte palwust, eht pat: tust käändmišše nint kannatusše:laulo; lätš ka mdnnikord kerri: kutte — ka kül ütš:fordd pattale nint Jummalala armo:lawwale.

J. Mesperrast pattale nint Jummalala armo:lawwale? nint mesperrast luggesid sa hennele dšwa ütte pattust käändmišše: nint kannatusše:laulo?

H. No, fest et Kristuš ommetike omma kannatamišše nint koolmišše läbbi om meie pattu ärraleppitanu, nint et meije pat: tust käändmiššen ja pattale:käämiššen Jummalale omme pattu ülleštunnistame nint andiš andmist palleme, nint pühha šddan: go ššdm:aja läbbi, henda temmaga ärraleppitame. Sedda olle minna itkes ommast nore:pdlwest šš kuulnu, nint ussu sedda ka weel.

J. Minna moista sinno käl, sôbber. Ent kas se tóisi ei olle, et se se mannu ka jaije?

H. Jah se mannu jai se; minna olli ommete sen waijen ütte aja päle jälle wailistetu.

J. Ent kas se sis olli nüüd käl? Kas se es lähhä sis mitte kawwembale, ennetike hä ettemötmisille?

H. Mönnitörd ka sedda, ei ka mitte allast: ütstörd esst ärralde ütten többen.

J. Kas sinna ka sis perrast jait neide ettemötmiste mannu, nint ollet neid walmis saatnu?

H. Se tarbis es olle mul mitte joudo: nint, ausaste külestunnistada — sest et minno himmo itkes wäega köwwas jaije, es olle mul ka ökwa diget lusti.

J. Nint siski ollid sa itkes rahhule se man? nint sait ka weel ites rahholikkumbas?

H. No jah! minna tödössi henda ka, ni kui minna jo enne olle üttelnu, Jummal hallestamisese nint Kristusese ärrateenmisega.

J. Waine sôbber! Kas ma sedda es arwa mitte, et se nidade saas tullesma? Minna tahtsi ennege sedda sinno henne täest kuulda. — Wida woip se, Jummal parrago! paljo innimestega luggu olla, ni kui se mulle näüs; et ma käl ei tahha esst ärralde üttele ülle kohhut moista, nint tige wähhembaste ei teddake sundida. Ent kas se ei olle mitte se tige kurjemb pruukminne, kumba sest kallist Kristusese ärrateenmisese oppussest tetta? Kas se ei olle mitte hämelega pattu tetta, Jummal poiga jalgega sökku, leppingo werd ilm: pühhalikkus piddada, kumma läbbi meije olleme pühhändetu? (Ebr. 10 p. 26. 29 w.) Kas sa tijat, mes Pawel särätsest rahwast ütley: „Meile ei jätteta ennamb ohwrit pattu eest, enge ütte hirmsat kohto: oots mist, nint tullist wiha, kumb wassta pannejid (se om: neid ilm: sönna wötkkuid) saap ärrasöma“ (w. 26 n. 27.) Nint Ewes: rite ütley temma enne neid sönnu weidikenne: „Urge joge henda

täus wina" (5 p. 18 w.) „nida ei olle teije Kristust mitte op-
nu." (Ew. 4 p. 20 w.)

Kae söbber, se kii, kummaſt meije nüüd perrametsen otsan
olleme kónnelau, kii ne wäljalisse waimolikku harjotusse, nink
kii ne häteggõ, kumma päle meije omma lotust panneme,
ilma et meije pattu himmo otsine tõe : meelikult mahha
jätta, se om se tdisine wariseri : wiis, se õige waas : pannemin-
ne, kummile ülle Kristus ni saggede hädda kulutap! Ah, nink
kuis pahha ei olle temma mitte, nink kuis rasse süttitáda!
Sedda om eſſi ärralikult mõnnikõrd nátta tõbbiste nink neide
man, kaa siit ilmast ärraláháwa. Nemma omma eht omman
waas : pannemisse : kui kolu, nink seperrast koggoniste rahhule,
ni kui ne, kaa kohhalt umb : usklikult nink ülleanneto pattatse om-
ma; eht nemma ei tahha mitte seddaettewõtta, henda õigede
lumbrekáanda, enge mõtlewa, se aſſi woip ka nüüd weel ärra-
settes sada palja sõnnu nink sõame puhkamisega, pattu ülleſ-
tunnistamisega nink pühha õddango sõdmaja wastawõtmisega —
annawa sepárrast teda et nemma rasse pattatse omma, kaa
ennege armo lábbi tahhawa õnsas sada, ent himmustawa õkwa
ka nüüd weel nisammute weidi sest õnsussest ütškõrd õfsalises
sada, ni kui nemma ellun omma se perra ihaldanu. Nem-
ma pelgawa ennege õfsast põrgõ nuhtlusſi, ilma ihaldamiseta
taiwatse rõmude perra.

H. Ah kuis tdisi woip se kii olla! Kuis ma nüüd kõrda
mõda ikkes eunnám walgust sa eſſi omma seni ajatse sa-
susse ülle!

J. Kas se om tõtteste tdisi?

H. Jah tõtteste!

J. No, siõ rõmusta ma henda sõameſt, nink tenna Jum-
malat se eest. Täámatses päiwas peame meije nüüd omma
kõnnelemist poliikule játma.

H. Weel ütš palwus! Laina mulle ommete omma publi-
ramatur, et ma kii neid oppetusse : sõnnu, kumma sünnult omma
kulutetu, weel ütš kõrd wois õigede perra luggeda!

J. Kigest sðamest hå melega! Påle se sowi minna, et sa weel loes wassfest testamentist Jesuße juttust, kumbe temma mæe påålt rahwale piddi (Matt. Ew. 5ma 7ma påtåkkini) Jani Ewangeliumi, nint Pawli ramatud Romaliskille, kummale Lutterus ütte kallist eenkønnet om tennu. Ent lige eddimålt palle Jummalat, et temma sinno essi ikkes ennåmb juhhatas lige tðtte siße!

H. Minna tenna sinno lige se eest ommast sðamest, nint sowi sulle rahholikko hengust.

J. Hååd bðd! — Minna Ioda, et me henda pea jålle nåeme!

Kolmas kðnneleminne.

H. Terre hommogult, sðbber! Irra panne pahhas, et ma jo ni warra sinno mannu tulle! Sen waijen ei tahha ma sinno aiga wiwitada.

J. Terre tullemast! Mes sa hååd ütlet?

H. Minno sðame waiw ajap minno sinno mannu.

J. Sinno sðame waiw?

H. Sa woit kål sedda henne man immes panna, kui sa minno minnewatse kerge-meele påle mðtlet. Mñud om minno sðamega kðhalt tdine luggu.

J. Sedda kule ma hå-melega. Ent üttele mulle, kas sul ei olle waest mitte middåke sündinu, mes essiårralik olles.

H. No sedda kål joht mitte. Ent sinno sðanna omma minno kif se aig låbbi meije perrametsfest kðnnelemisfest bðdan-gul, seni ajani allasfi perrankiusanu, ni et mul påiwa nint bse üttele rahho es olle omman sðamen. Minna olle kål sinno nouwo perra wasssen testamentin luggenu, ka paljo pallelnu; mðnnikbðd om mul essi-årralde Jani Ewangeliumi låbbi mðnne kottuße man kergembas sanu minno sðamen; ent ulla-ilde om ka se man, essi-årralde selle juttuße luggemisfe man, kumba Jesus mæe påålt olli rahwale piddanu, minno kårstus ennåmb weerd wðtnu, kui wåhhembas sanu. Jah saggede tulli mulle

se soudminne kätte, et me ommetike ilda aja eest sugguke es olles thine tõisega kokkotulnu, ehk minna es olles ommetike mitte ni süwvabhe piddanu kõnnelemisfen minnema sinnoga.

J. Ebbber, fesinnane kokko:tulleminne ei olle tõtteste mitte, — kuitao minna näe — ütš koggomatta asši olnu. Siin woip näтта, kuitao Jummal mõnnikõrd weikesši asja prugib, et ta sedda ehk todda innimist tõiste parrembide mõrtide päle sadas. Algmissen es tulle ka mulle hennele middake muud meelde se man. Se ei olle ka ülleülde mitte minno wiis, säratsid kõnnelemisši tõisega piddada, kui ma neid õige ei tunne, ehk esšääraralikkult mitte mul se tarbis asja ei olle. Dõsast — sedda tunnistata ma sulle — om minnul weel ikkes esši omma hengega kül teggemist, nink minna arwa henda wäega tõibmatta ollewat, et ma waest, (ni kui üteldas) jo tõist tahhas parrandada; osfast tija minna ka tõiste lābbi, et sega ei lāhhe se asši tõrda; nink sis tullep mulle meelde mõnnesuggutšın asjun Jeesusse mannisus, kumba minna sen wajen siin ei woi nink ei tahha pruuki. (Matt. Ew. 7 p. 6 w.) Sel hawal olli siški minno südda wäega tātš sest mõtlemissesest selle D. õnneto otsa päle; ka siinno eddimānne kerge-meelinne ütleminne kurwast minno ülli:wāega, kui et ma olles woinu waiki jada. Nink selle tõise asjale ollet sa esši minno kihutanu.

H. Ka minna näe nüüd tige se sišsen Jummal hõlekandmist nink tahhas tedda se eest tigest sōamest tennada, kui ma ennege ütškõrd rahho wois lõida ommale hengele.

J. Ütle mulle nüüd, mes sinno kül õkwa ni wäega ilmrahhorus teep.

H. Ah, minna woi kül ütelda, minno koggona ello:wiis feni ajani?

J. Sis mitte ütšinda sinno õnneto himmo lija:jogile?

H. Ka se, et ma nüüd kül tunne, kui nuhtlusse wāart temma om, nink mārast suurt kahjo se lābbi hennele nink tõis:tele olle tennu, kumba minna ei üšfite ennāmb ei woi mitte hāās tetta. Ent, se ei olle ütšinda mitte se, mes mulle kārši.

tust teep, enge minno koggona dnneto pimme, Jummalast ärra tagganenu henge-saisus, kummaſt ſe ihaldus nink ni paljo muid tdiſi pattu minno ſeni ajatſe ello: käägin wälja kaſwasiwa, kuitao minna nüüd ſedda wäega ſelgede tunne; ſeſt „kõlbmatta pu ei woi niſte hääd ſuggu kanda“, — ni kui ſelle juttuſſe ſiſſen üteldas, kumba Jeſus mäe päält om rahwale piddanu. (Matt. Ew. 7 p. 17 — 18 w.)

J. Se ſiſſen om ſul täwweſte diguſ. Kui ſa ennege ſe waſta ſedda himmo dikwa ommaſ pattuſ arwaſ ollewat nink henda ka ſeſt ajaſt tahhaſ waitada, ütſinda tedda, tige ännäm baſt omma jouwo läbbi ärrawäärda; ſiſ ſaaſ — kui ſul ka ſe peaſ kõrda minnema — ommetike ſelle päaſja ſiſſen weidi parrandetuſ ſama! Sen waijen mõtle minna eſſi kaſſide, et ſul ſelle tee pääł ſaaſ ſe kõrda minnema.

J. Ah, ei tõdſte mitte! Minna tunne ſedda ka nüüd wäega, kui ſüwweſte nink ärrarikkotu nink kõlbmatta minno koggona olleminne om tigele häle nink ſellele, meſ Jummal meleperrast om. Nink ſiſki woifſ minna ſeni ajani henne meleſt mõttelda, et ma hä olleſ, et mul middake peljada eſ olleſ, enge ütſkõrd (kui minno arwuſt ka ſe waine M.) taiwatte ſaaſ tullemä nink dnſaſ ſama. Minna rummal! Kuis wäega ollema henda eſſi henne läbbi, nink tõdiſte läbbi laſknu eſſitada!

J. Ah, armaſ ſõbber; kuis pea minna Jummalat kül tennäma, ſelleſinnatſe ſinno mele mudutamisſe eeſt! Ka mõnikõrd olle ma temma pole puhhanu ſinno eeſt ſallajan, ſeſt et mulle jo kawwa ſinno ſaijuſt halle olli!

H. Sedda ei olle minna tõtteſte mitte ärrateninu! Minna olli ſulle ſe waſta ſõamen ikkeſ ſallajalt wainlanne, kui tõdiſtile, ke ſinnoga üttemeleliſſe ollima, nink ſe tulli ja ilda aja eeſt ſelgede kül wälja, kui ma ſinno ſõimaſſi ütteſ uhkeſ wariſiſ nink pilkjaſ. Sul om ſe weel tõtteſte melen?

J. O jah; ſen waijen eſ olle ſe mulle mitte imme. „Libhalik mõtte om“ — kuitao Pawel wäega digede ütlep — „wihha Jummalä waſta“ (Rom. 8 p. 7 w.) nink ſega ka neide waſta,

Tea temmaga üttemelettise omma. Sest Jesus ütlep: Sest et teije ilmast ei olle, seperrast wihtap teid se ilm. (Jan. Ew. 15 p. 19 w.)

H. Kas sa mulle tahhat kül andis anda? Minna palle sinno sepärrast sõamest.

J. Se om ammogi sündinu. Minna sõwwa ennege, et sa lige ennämb wois kindmaste sada omme pattude andis and; mist Jummal nink Jesuse meije Dnisteggia man. Sest ene ei sa sinna mitte rahhule, enne kui sa sest eddimätsfest ollet kinnitetus sanu. Sedda ütlep pühha kirri, nink se tundminne kinnitap sedda. (Rom. 5 p. 1 w.)

H. Ent kas ma siis woi temmast kindmas sada?

J. Jah wist! Kas sa ei olle mitte luggenu, mes Jesus omma mäe-juttusse algmiäsen neile towatap, tea waiman waise omma, tea leinawa, tea issonewa nink jannonewa digusse perra, se om Jummal armo perra? Nemma peawa sama rõmustetus; neide perrält peap se taiwanne rikkus, se om se õnsus ols lema. (Matt. 5 p. 2 — 6 w.)

H. Ent kas nemma ei pea mitte eddimält henda pattust käändma? Saggede üteldas ommete: „Käändke henda pattust.“ (Matt. Ew. 3 p. 19 w.)

J. No mes mõtlet sa siis ommast melest se man?

H. Mes ma muido sest olle mõttelnu, sedda olle ma sulle jo ilda aja eest üttelnu; ent nüüd mõtle minna se man foggoniste middake muud, nink mes kohhalt rasse om.

J. Sinna eßsifit tol hawal: nink nüüd woit sa ehk jälle tõist wiisi eßsida. Kas sa tijat kül, et sa hallestusse perrä henda pattust jo ollet käändnu, nink ikkes weel henda pattust kãnat? Sinno murretaminne eßsi henne perrast, sinno kahhitseminne, sinno kurwastus omma jo pattust käändminne; se päle sinno pallaw ihhaldaminne andis andmissse nink armo perra Jummal man. Nink kas se ei olle tõisi, nüüd ollet sinna ka, mes kohhalt pattust käändmissse aßsi om, ei mitte ütfinda om male armsa himmole, enge ka eggäutte pattule sõamest waintan:

ne, nink tabhat henda neide eest hameelega foggoniste hoita, kui sul ka se man peas maadlemist nink arrasalgamist ollema? (2 Tim. 2 p. 19 w. Matt. Ew. 7 p. 13 — 14 w. Luk. Ew. 3 p. 7 w. n. t. s.)

H. Ah jah! Sedda wiss om mul nüüd tõtteste se meeld: minna tabha! Ent kas ma ka sedda sa tetta kõhtama? Se man olle minna weel katte mõtte pääl lige omme seni ajaliste tundniiste perra.

J. Neide perra peat sinna ka se päle katstide mõtlemas; ent kae! ütš suur tundminne pudup-sulle seni ajani weel; sedda peat sa eddimält sama.

H. Määräst mõtlet sinna?

J. Seddasamma, kummašt meije kõnneleme — sedda selle armo hallestusse perrast Jummalaga man. Ent se saap nüüd pattust käändja pattasele — nink särane ollet sinna nüüd — kuitao ma sulle parhilla näütsi pühhan kirjan kindmaste tomo: tetus. Loe ennega ka Luk. Ew. 24 p. 47 w. nink Ap. tegg. 2 p. 38 w. 3 p. 19 w. nink wõtta se mannu neid kallid Jesu suse moistu-kõnnid sest „arrakaddonu pojast“ (Luk. Ew. 15 p. 11 — 32 w. nink sest „waise müütnikkust Jummalaga koan.“ (Luk. Ew. 18 p. 9 — 14 w.)

H. Ne omma tõttelikkult wäega armsa; te sedda ennege wois usku!

J. Sis mõtle ommetike, et ütšinda se tarbis, meije puh: hastamišses pattudest nink leppitamišses Jummalaga temma ešši hallestawa armust, omma ainust sündinu poiga om ilma sišse lähhätanu, kuitao Jaan selgede tunnistap, (1 Jaan R. 4 p. 9 — 10 w.) jah et temma ešši ütlep: „Minno werri saap paljode eest arrawalletus pattu andišandmišses;“ Matt. Ew. 26 p. 28 w. nink et temma omma ello hamelelinne arraand: minne — „lunastusse hinnas“ nimmetap (Matt. Ew. 20 p. 28 w.) Jo Ešaia tunnistap een-kulutamišsen: „Temma om meije illeastmišse perrast hawatu, nink lige meije illekohtu perrast arrarõhbutu; se karristus olli temma pääl, et meil pididi rahho

ollema.“ Temma om omma ello andnu surmale, nink om pal-
jode pattu kandnu. (Esaja 53 p. 5. 12 w.) Nink oh, kuis
kõwaste ei kinnita sedda mitte ni saggeda Jõsanda Apost-
li! Meide sõnnu päle tahha ma sinno juhhatada: Rom.
3 p. 24 — 25 w. 4 p. 25 w. 5 p. 8 — 10. 18. 19 w. 8
p. 34 w. 2 Kor. 5 p. 21 w. Erwes. 1 p. 7 w. Ebr. 7 p.
26 — 27 w. 10 p. 12. 24 w.

H. Sedda kii tija minna ka kül, nink olle henda sega —
kuitao ma essi ilda aja eest sulle üllestunnistaõsi — omman
kerge melen saggedambaste rõmustanu, kummast ma nüüd sedda
ennamb pea hãbbenema nink henne päle kaibama. Ent nüüd —

J. Nüüd ei woi sa sedda mitte usk; se om, essi henne
päle prukiden sedda tõttes piddada nink julgusõsega arwada om-
ma ollewat. Kas se ei olle tõisi, sedda mõtlet sa? nink tunnet
nüüd, et sinno enninne usk ei olle mitte õkwa usk olnu, enge
ennege üts kolu mõtte, üts tũhi arwamine?

H. Jah wist, nida olli se!

J. Kohhalt sedda om ka ennege üts sãrãne usk Kristusõse
sõõse, sedda risti-pu külge om lõdu, ütten-koon sõamelikku lotusõ-
sega temma päle, kel tigen paigan pũhhan kirjan sedda rõ-
molikto Jumala armo towotust antas, kumb selle saarnanne
om, kummaga ennemuste Jõraeli rahwas piddiwa lanen selle
wasõõse siuwu kajo päle kaema. (Jan. Ew. 3 p. 14 — 16 w.
Rom. 3 p. 25 w. Apost. tegg. 10 p. 43 w. 16 p. 31 w. —
Sõõber, seddawisi kui nüüd sul, seddawisi om eggakõrd sel in-
nimisõel, kui tãl sõame:teedmisõse ülleõwirgomisõse man se pat-
tõttelikkult pattus saap, nink kui tãlle sõiõ ka neid tige kallimõ
bid Jumala towotusõsi, nink temma õrra-õtlehatta armo igga-
wetse kinnitamisõse ette sawa pantus. Sinna oppid nüüd õlles
õlde inimisõse sõand ka weel tõiselt poolt tundma! „Sõõda
om, — õtlep pũhha kirri — kawwalamb petma, kui minkisõga
gunne mu aõsi, nink temma om koggona hullan; kes woip tedda
õrratutta? (Jerem. 17 p. 9 w.) Temma usõup nink om julge
ja uhõe, kun tãl tarbis kül õlles, kãõside mõttelda nink wãõri-

fedda; nida olli enne sinnoga se luggu; temma mbtley katfide nink pelgap, tun temma peap uškma nink lootma: seddawisi om nüüd sinnoga se luggu. Dmmetike, minna woi sulle sedda töte teste kinnitada, ka sulle saap weel sinno pimmedušen se ušku walguš illes minnema, kui päiw perrast ütte lühhembat eht pikembat ööd hommogutsel ajal! Ennege ütte asju eest lasse henda mannsfeda!

H. Nink se olles?

J. Se dnneto ette wötmänne, ešš henda mönnelke alwal wišil waitfštada nidade: henda jälle wastfeste lihha römude karrika läbbi römustada tahta. Sinna tijat sedda öšfast ommast tundmišfest, kōhhe se wiip!

H. Ei mitte, ei mitte! sedda ei tahha minna ennāmb eale tetta; päremb tahhaš ma tik ärrakannatada!

J. Hoija henda se wasta kindmäste Jummalā šdnna nink temma kulutamišse pole; „se ušk — ütley Pawel — tulleb jutusse kuulmišfest.“ (Rom. 10 p. 17 w.) Kae, kuitao Jesus se šišsen tik neid waiwatuid nink koormatuid henne mannu kutsup; (Matt. Ew. 11 p. 28 — 29 w.) sellele, ke ei tija, meš ta peap teggema, julgust annap: „olle rödmša!“ nink towotap, „ei keddāke, ke temma mannu tulley, wälja toukada.“ (Jaan Ew. 6 p. 37 w.) Mōtle se päle, kuitao temma armsafste wasta wōttap tige sugutsid pattatsid nink müütnikku! (Luk. Ew. 15 p. 1 — 2 w.) Panne tähhele, meš temma kannatamišfest nink temma surmast juttuštetaš, kui temma ilma ösfata armastuše tige šurembat tunnistust pattatside wasta (Kal. 2 p. 20 w. 1 Jan. R. 3 p. 16 w.) nink üttele ešš hennele se man saggede: neide sinnatside pattatside armust olle ka minna! „Sinno eest antu, sinno eest ärrawalles tu“ kuitao sedda ni illufaste katēkismušferamatun üteldaš.

H. Ah, kui ma sedda ennege woiš!

J. Ütle mulle, kaš sa woifit šiš enne ka omme pattude perrast šdameš kurblik olla? Kaš ei olle mitte sinno kurbuš sel ajal — kuitao Pawel ütley — ütš jummalik kurbuš? (2 Kor. 7 p. 9 — 10 w.) Kae, eddimält pididi Jummal ešš sinno

digede allandama, et ta sinno siš üllendas! Se om tigen pai-
gun temma wiis innimisega, kui temma neide man omma armo
warrandust tahhap aawustada.

H. Siin ütlet sa middake, meš wäega fuur om, meš mul-
le sel filmapilkmisset selges saap.

J. Loe ennege sedda kük läbbi, meš pibli ramatun juttus-
tedas; siš saat sa lidma, et sefinnane tähhele-panneminne ka
tigen asjun, ent essi-arralikkult selle asja polest kinnitetu om.
Nida lats siš ka selle ewangeliumi een, kumb täüs rõmustamist
om, se tässo-oppetus omma hirmotamisega, nink Jesusse, selle
pattatside armsa Õnnisteggia een, Jaani kange pattust käänd-
missse juttus. Pattust käändmissse sišsen saap usfule se tee
walmistetüs. Selle mõtlemisse perra peap — kui Pawel ütley
— se pat eddimält dige süwaste tuttus sama, et se arm sedda
wäggewambas saas. (Rom. 5 p. 20 w.) Jummalik turbus
saday pattust käändmist õnnistusfes, kumba ei kahhitseta. (2 Kor.
7 p. 10 w.) Seperrast puhka siš itkes ilmmahajätmatta
selle pole, ke sedda sinno sišsen om ülles ärratanu, et ta nüüd
ka sulle omma pühha waimo läbbi usku nink lotust kinkis! Gest
Jesüs ütley essi: „Se om Jummal teggo, et teie usfute se
sišse, kedda temma om lähhatanu.“ (Jan. Ew. 6 p. 29 w.)
Keake ei woi minno mannu tulla, kui se tälle minno Ešfast ei
olle antu, Kristusse sišse usku. (Wilipp. 1 p. 29 w.) „Armust
ollete teije õnsas sanu ussu läbbi: nink se ei olle mitte teist; se
om Jummal ande. (Ewes. 2 p. 8 w.) Ent ütte melehä, ütte
ande perrast palleldas, nink siš saap temma antus. (Matt. Ew.
7 p. 7 — 11 w. wõtta se mannu Luk. Ew. 11 p. 13 w.) Las-
se henda ka ommete paljo muude tõiste eenkojo läbbi ülles wir-
rotada! Mes ütley eenkojus nidade Pawel neide samma Korins-
tileistille, kenne seast mõnne ka enne jodiko eht tõise pattatse
omma olnu? „Teije ollete ärramõstu, teije ollete pühhandetu,
teije ollete diges sanu läbbi Jõsanda Jesusse nimme nink läbbi
meije Jummal waimo. (1 Kor. 6 p. 10 — 11 w.)

H. Ah, se om ütš foggone kallis sõnna! Kas se ei olle

tõist, et se ommetike ni paljo tähhendap, kui: Kik teije ennitse pattu omma teile tõtteste andis antu, nink teije ollete koggoniste tõises innimissis sanu.

J. Tõttelikult, se tähhendap sedda; ent panne ka tähhele, mes sääi man saisap: Lääbi Issanda Jesusse Kristusse nimme; se ei tahha muud middake ütelda, kui: Uusu lääbi temma sisse, fest et temma Jesus, ehk õnsas;teggia pattudest om. (Matt. Ew. 1 p. 21 w. Ap. tegg. 4 p. 12 w.) Lääbi sefinnatse uusu temma nink temma weritse risti; surma sisse, kumba ta meije lunnastamisfes om ärra kannatanu same meije armust, ilma ärraorjamisfeta nink ilma teggota. wistist nink tõttelikult Jummalale een õiges, nink meil saap rahho Jummalaga, ehk meie same temmaga leppitetus. (Rom, 3 p. 24 — 25 w. 4 p. 5 — 6 w. 5 p. 10 — 11 w. 2 Kor. 5 p. 19 — 21 w.); selle uskja sõame sisse saap Jummalale arm wälja kallatus pühha waimo lääbi (Rom. 5 p. 5 w.); uusu lääbi same meije wastfest sündima (Jan. Ew. 3 p. 3 w. n. t. f.) üttest wastfes loodasjas (2 Kor. 5 p. 17 w. Kal. 5 p. 6 w. 15 w.), üttest õnsas Jummalale latses, ke tedda ilma peljota latselikult jälle armastap (Jan. Ew. 1 p. 12 w. Kal. 3 p. 26 w. 1 Jan. R. 4 p. 16 — 19 w. Rom. 8 p. 15 w.); uusu lääbi same meije pühhas waimust nink temma õsfausfest õsfallises, (Ew. 1 p. 13 w. 1 Kor. 3 p. 16 w.) kenne kalli nink pühha ajamisfe sis ikkes ennamb woimust sawa neide tühja lihha himude nink ihhaldamiste ülle. Rom. 8 p. 9. 13 — 14 w. Kal. 5 p. 16 w. Ewes. 5 p. 18 w. Nida warap se usk ilma ärra, nink mes ilman om, ka lihha himmo. (1 Jan. R. 5 p. 4 w. 2 p. 16 w.) Nidade koleme meije pattule ärra, nink ellame Jummalale Kristusse Jesusse sissen. (Rom. 6 p. 2 n. 11 w.) nida same meije üttest taimalikko mõttet, nink õstime, häädetten kannatusfega, sedda iggawest ello. (Wilipp. 3 p. 20 w. Rom. 2 p. 7 w.) Kae, se saap sinno õnnis liist ollema, kui sulle sedda saap antus sama, Jesusse Kristusse sisse usku!

H. Ah kuis õnust minna henda, et wa woi lota, kige

perra, mes sa mulle niid ollet üttelnu, nint kummale minna middäke ei tija wastapanna, ka üttes, ni dnnelikkus innimisses sada! Minna peas mötlema, sis olles ma jo siin ötselai taiwan.

J. Sul ei olle mitte koggonisse köwverust. Jesus könnelep ka ikkes ennämbast neist, kea temma sisse usfuma, kui särätsest, kea iggawest ello sawa, (Jan. Ew. 3 p. 15 — 16 w. 6 p. 40 n. 54 w.) nint Pawel üttelep neist: „Nemman omma — et nemman kül weel usfun käuwa (2 Kor. 5, 7.) ommete jo dnfa lotusfen;“ „nemman maitfawa tullewatsje ilma wäkke“ (Rom. 8 p. 24 w. Ebr. 6 p. 5 w. wötta se mannu 12 p. 22 — 24 w.); nint kui nemman essi henda weel sefinnatse ajas kohhalt pudulikkus jädwa ollemisse man (1 Kor. 13, 9 — 12.) ni kui mönnede töiste sefinnatse aja kannatusse man henda trödsfiwa se iggawetse ello römudega, ja henda kittawa lotusfen Jummalan aawustussest nint odawa omma ihho ärralunnastamisst; (Rom. 5 p. 2 w. 8 p. 18 n. 23 w. 2 Kor. 5 p. 7 w.) sis ei essi nint ei petta henda särätse mitte, kuitao sedda ne umbusklikko, ilmlikko asjada noudja innimisse tewa. Sest nida kui ne, kea omma lihha päle külwawa, sawa lihha päält ärrarikkimist poimama; nida sawa ka ne, kea waimo päle külwawa, waimust iggawest ello poimama. (Kal. 6, 7 — 8.)

H. Et särätse sefissen ei sa mitte essima, sedda usfu ka minna kül dige kindmaste; ent üttele mulle, kas neil om sis ka jo siin ma pääl wistist üttele ni töttelikko nint kindmaste märki, kumb neid sis ka kigest surma nint koto peljust ärrapästap? Nint kust?

J. Neil om sedda ennämb ehk wähhemb, se om töissi. (Ebr. 2 p. 14 n. 15 w. 1 Jan. R. 4 p. 14 w.) Semman tullep osfäst sest, et neide päle om hallestetu ehk et nemman omman diges sanu Jummalan een. „Sest kes tahhap — ni üttele se usk — neid hukka panna, sedda temman diges om tennu?“ Se mannu tullep, et ka se dnniffus, kummaast nemman jo siin ma pääl osfalisfes sawa, et neide Jummalan lasteus nint pühha waimo osfauus neile ötsje kui ütse kindman nint jädwa kihl

om neide ošfasamišselle fest tullewatsfest auwustusfest. (1 Jan. N. 3 p. 1 — 2 w. Rom. 8 p. 14 — 17 w. Ewes. 1 p. 13 — 14 w.) Nink siš om jo neid tige kindmāmbid towo: tusši, kumbe Jesus omme sōnnuga: „Tōttelikult, tōttelikult!“ ristmišse; nink pūhha ođdango sōdm-ajaga, ešši omma ūlleštōšs semišse; nink omma ārrawinnemišsega ešša mannu, ni kōwwasste om kinnitanu, nink kumma temma Apostlist mōnnesuggutsef wišil, ošfast neide tige kallimbin kojoden, omma jalle kinnitetuš sanu, et nimmelt ne ušklifko mitte ūtsinda henge nink ihu, nōr kušse nink tigesuggutse pahha ašjade polešt ei sa ūtsinda ārra pāštetu ollema, enge nemma sawa ka tige sōamelikumban ošfas ušsen Jummalas; nink omma Ūnništeggiaga, neide ošsa henge de hulkaga nink neide tāwweelikko oigedega henda rōmustama ārra pajatamatta nink ausalikko rōmuga. (Jan. Ew. 5 p. 24 n. 29 w. 6 p. 40 n. 54 w. 11 p. 25 — 26 w. 14 p. 1 — 6 w. 17 p. 24 w. Matt. Ew. 25 p. 34 n. 36 w. Mark. Ew. 16 p. 16 w. Jan. awwald. 7 p. 15 — 17 w. 1 Petr. 1 p. 3 — 9 w. Rom. 2 p. 7 w. 1 Jan. N. 3 p. 1 — 2 w. 1 Kor. 15 p. 20 — 23 w. n. 42 — 50 w. Kae ka Luk. Ew. 16 p. 20 w. n. t. f. Ebr. 12 p. 22 — 23 w.)

H. No, kui nemma sedda siin jo niūd kirdmasse tijawa; siš saap se neile jah sedda kergemb ka kūt ollema, sesinnatse ello halwa ilmlifko rōmu ārrawihkada?

J. Jah wišt; nink ei mitte ūtsinda sedda, enge ūlle-ūlde henda eggast pattust pohhastada, egga kaddowat himmo tagganeda, nink se wasa pūhhandamišse perrā kiusada. Sedda ūtlep ka pūhha kirri selgede: 1 Kor. 9 p. 24 — 27 w. 1 Jan. N. 3 p. 3 w. Ebr. 12 p. 14 w. 2 Petr. 1 p. 4 w.

Kas sa kawwetset kūt, sōbber, et meije niūd olleme dige ešši hennesest jalle omma eddimātse kōnnelemišse alluštusse pāle taggasi tulnu? Kas sa mālletat weel omme tonatsid sōnnu nink koštmist neide pāle?

H. Kūt itš! Ah kuis rummalaste olli se minnult mōt- teldu nink ūtteldu!

J. Ent nüüd tijat sa sedda tõtteste, et se iniminne jo siin ma pääl ei pea mitte ütfinda ütte mõttet „parremba rõmudele“ sama, enge tedda ka tõtteste sada woip, nink kuitao sefinnanne mõtte siß temma lahkumisse man siit ma päält temmaga ütten ärralät se iggawetse aja sißse.

H. Jah wist, se om mulle nüüd koggona selge, nink mulle jääp ennege weel se pallawa soudminne perra, et ka minnust se aßsi dige pea sinna saas jouda!

J. Se saap! — Ärra minne ennege melen nõrgas, uink kiusa perrä sedda õnsat tee:radda, kumba sinna ütstõrd ollet lõidnu, pallelden usjutawußeega! Temma wiip sinno tõtteste otsa mannu.

Dimmetike, sõbber, enne kui meije toost ärralahkume, lasse minno weel mõnda sõnna sinno sõamele kulutada, eßsiärralde, et minna ei tija mitte, kas nink kui pea meie henda jälle näeme, sest et minna jo ülle hommen kawwemba aja päle pea teed minnema kääma! Sinna tijat, minna mõtle sinnoga häste.

H. Jah, sedda ussu minna, nink sa sulle hä:melega kigin sõnna:wõrlit ollema.

J. Ent kas ma ei anna mitte wäega lijalt hennete sedda näggo õtsekui olles ma sinno oppetaja!

H. Sinna ollet se jo tõtteste sanu, ilma sedda tahta, nink minna ei häbbene mitte ennämb, sinno koli:lats olla; ei tahha ka tõõste middäke sinno polest pahhas wõtta!

J. Siis kule nüüd! Kuitao sinna nüüd wäega tõõ:melega pattu ülle:ülde nink eßsi:ärralde omma seni ajalist õnnetu himmo hirmsaste wiikat, sedda tija minna, nink ussu, et sinna Jummalale nink omma lunastajale ollet jo saggede kige püh:halikkumbaste towotanu, sest sari neide eest henda hoita kige wissi. Temma saap ka sulle ussu läbbi kinkma kigesuggust jum:malikko wätke üttes wastjes ellus nink Jummalala peljusjes. (2 Petr. I p. 3 w.) Ent selle tullewatse aja perrast pea ma sinno ülli wäega pallega ei ealeke ärraunnetada, et sinna ütte rahholikkus tettu sõame:teedni sse warra Jummalaga ütte murd:

likko annume sissen kannat. Seperrast ei sa tunnege uhkes, ei tunnage julges, enge pea maddalust kinni nink walwa essä henne ülle! (1 Petr. 5 p. 5 n. 8 w. 1 Kor. 16 p. 13 w.) „Ke henda mötsep saiwat — sedda ütleb Pawel ökwa Korintileistille, kui temma neid wastfide pattude eest mannitsep, et nemma mitte jälle es peas henda lastma kurja himmust weddada, nink se läbbi Kristust kiusasse — se kaijega, et temma ei satta!“ (1 Kor. 10 p. 6 — 12 w.) Sis om kül pattu wallitsus wurtu; ent temma essä sepärrast weel mitte kohhalt ärrakoletetu. (1 Jan. R. 1 p. 8 w. Kal. 5 p. 17 n. 24 w. Rom. 6 p. 12 — 13 w.)

Siski ei sa mitte ütfinda sinno omma lihhas, enge ka sest ilmaft nink temma würstist, ke mitte ilma asjanta kiusaja nimme ei kanna, wastse kihutamisse nink kiusamisse üllestullema; sedda ennamb peat sa henda tigest wäest ikkes päle svariistaga ehhitama wastapannemisselle.

H. Kuis peas ma sedda teggema? Anna mulle, minna palle sinno, se sissen nouwo!

J. Eddimält ärrajatta eale mahha omme ennitside pattude pohhastamist! (2 Petr. 1 p. 9 w. 103 Laul 2 — 4 w.) Hoija nink kinnita sis omma usku nink omma armastust omma lunnastaja wasta se läbbi, et sa pallet pühha waimo nink temma andide täwweusse perrast; (51 Laul 13 w. Ewes. 5 p. 18.) Jummalat sönna, oppetawa kirjade nink waimoliktu laulude läbbi (Kolos. 3 p. 16 w. Ewes. 5 p. 19 w.); se läbbi, et sa allasfi kät se koggodusse mannu, kun Jummalat orjatas nink saggembaste kät pühha lawwale (Ebr. 10 p. 25 w. 1 Kor. 10 p. 16 — 17 w. 11 p. 26 w.); se läbbi, et sa allasfi meelde algatat sedda kallist hinda, kummaga meie olleme nuhtlusseft nink pattu wallitsusseft ärralunnastetu (1 Kor. 6 p. 20 w. Kal. 2 p. 20 w. 1 Petr. 1 p. 18 — 19.); se läbbi, et sa ilmmahhajätmatta umbrekät Jesusse, sinno näggematta söbraga nink temma ja sinno essaga, ke taiwan om. (1 Petr. 1 p. 8 w. Jan. Ew. 15 p. 1 — 10 w. Rom. 8 p. 15 n.

35 — 39 w.) ka se lãbbi, et sul tdiste usklikuidega ošsaust om, kumb rikkas om õnnistamisjele, ešši-ãrralikkult neide wannambide nink moistlikkumbidega (1 Jan. R. 1 p. 7 w. Ewes. 4 p. 15 — 16 w. 1 Tess. 5 p. 11 w. Ebr. 10 p. 24 w. 1 Petr. 4 p. 10 w. Kal. 6 p. 1 w.) nink wimate se lãbbi, et sa kaet ikkeš pãle kindma usfutawušege se ausalikko armo:palga pãle! (1 Kor. 9 p. 24 — 25 w. 1 Tim. 6 p. 11 — 12 w. Jan. awwal. 2 p. 10 w.)

Ent hoija ka eddespãide henda omme ennitside kaas: jodi: kide nink tdiste kerge:meleliste innimiste feltsiuše eest, ni kui tige neide wãljarside asjade eest kumma sulle hãdda njnk obto ah:wardawa nink kumbe minnul ei olle tarbiš sulle nimmetada.

Arra hãbbene ka mitte, ešši omma nõrkusje man, et sa pea wõit henda jãlle taggasi:kããnda omma seni ajatseni armsa himmude pole, ommatšist, nink ommist õigist sõprust henda keel:da laške meelde algatamiste, mannitsemiste nink ka mõnne hã nouwo:andmisje lãbbi, et sa henne ette wõttas hõlega kaeda; nink kun hãdda kãen om, sããl wõtta ešši henda omma meles walla alla Jumjala abbiga, meelde algaten neid kallid Jẽsus:se sõnnu, kumma ka siin omma pruki:

„Kui sinno hã film, sinno hã kãšši sinno pahhandap, siš kišfo tedda wãlja, rajo tedda mahha, nink heida neid hennest arra; sinnul om parremb, et õts sinno luuliitmiššist hukka saap, nink et sinna õtte filmaga, eht jalloto eht hãddapolik ello sišje lãhhet, kui et sinna terwe ihhoga saat iggawetse tulle sišje heidetuš.“ (Matt. Ew. 5 p. 29 — 30 w. 18 p. 7 — 9 w. wõtta se mannu Kal. 5 p. 24 w.)

Õts sãrãne usfutawuš saap henda ka jo siin eggakõrd taš: soma. Ent kui sinna ommete ni õnneto saas ollema, henda ar:raunnetada nink nimmelt jãlle õtskõrd omma ennitse wea sišje faddada; siš jahmata arra nink hãbbene henda siuwaste Jum: mala nink innimeste een, ommetike, ilma melen nõrgas minne: matta! Nõhhi wiwimatta omma Jumjala nink omma halle meleliste kõrge preestre nink een:saisja, Jẽsusje Kristusje, armo

järje männu, et sa jälle wastefste hallestust nink armo saas, (Ebr. 4 p. 15 — 16 w. 1 Jan. R. 2 p. 1 w. 37 Paul 24 w.) nink lasse sis omma sabbamisise nink omma illestõstmisise läbbi temmast henda weel suremba ettakaemisesele nink usfuta: wusesele kihhotada!

Kui sa sedda teet nink sedda eale mahha ei jätta: sis saat sinna Jummal wäen läbbi ussu hoijetus õnnistusese, nink sulle saap rikkalikult sisse-minnekit jätama meije Is- sanda nink Õnnisteggija Jesusse Kristusse iggawetse riklusse sisse. (1 Petr. 1 p. 5 w. 2 Petr. 1 p. 11 w.)

H. Ah kui peap se iks minno suur püüdminne ollema, kui ma ennege ütstõrd omme pattude andis andmisest olle dige wistist kinnitetus sanu ussun Jesusse sisse! Kuis peap sis ikkes se sõnna minno sõamette wajotetus jäma: „Arra esige! Se päle tahhas ma sulle jo nüüd kü omma kät anda!

J. No sesamma peap, Jummal armo läbbi, ka minno tige surembas püüdmisses jäma, nink minna anna sulle jum- malaga jätmisese man nisammuti omma kät se päle, sinnoga üttelisese, kun minna ka ollen, se ahtakesse tee pääl eddesse kawa, kumb ennege ütfinda ello pole lät. (Matt. Ev. 7 p. 14 w.) Peasse meije sis, kuitao se woimalik om, sest kui kadduw ei olle mitte meije ello? — siin ma pääl mitte ennamb henda näggema; sis same meije ommetike illewän ütstõrd ot- sa man kokko. Nink mõtle henne man sis se päle, märäne rõdm!

J. Jah wist, märäne rõdm! Andko ommetike Jummal, minno Õnnisteggija, et ka minna ütstõrd temmast õsalikses saas! No minna ei tahha mitte mahhajätta palwessi nink allandlikko palwe; nink sinna, minno armas sõbber, olle mulle abbitik ka omma palwussega!

Suhhat kõrd tenna ma sinno sen wajen sinno sure armas- tusse nink usfutawusse eest minno wasta! Jummal wdiko sulle sedda iggawetse ärratasfoda! — Ligutetu sõamega üle

ma sulle Jummalaga, nink sowi sulle ütte bnnelikky tee-reis-
mist!

J. Minna tenna sinno sdamest. Käügo ka sinno käsfi
dige häste nink olle kindwa se päle, et ka minna ärra-ollen, sin-
no sa melen piddama eggal-ajal sdamelikko armastussega Jum-
mala een!

